

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in ob

Posredništvo in upraviništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se .

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 6. maja 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 54.

Za popolno borzo v Ljubljani.

Gospodarski krogi v Sloveniji se že dolgo dobo trudijo, da si ustanove v Ljubljani svojo popolno borzo.

Akcija za ustanovitev borze v Ljubljani je enodušna zahteva našega trgovstva, industrije, denarnih zavodov in pridobitvenih slojev sploh ter je stvarno upravičena.

Lega Ljubljane v gospodarsko okroženosti Sloveniji je za borzo kakor ustvarjena — kajti Ljubljana je dejansko gospodarski centrum Slovenije. V Ljubljani je središče živahne in razsežne trgovine, ki je kot importna in eksportna trgovina odlične gospodarske važnosti za našo državo v obče in za slovensko gospodarstvo posebej. V Ljubljani imajo svoj sedež in svoje poslovno središče največji denarni zavodi, v katerih se zbirajo prihranki prebivalstva in v katere se stekajo denarni posli naše čvrste industrije, močne trgovine in stremeče obrti. Po svojih prometnih napravah in po svoji ugodni geografski legi je Ljubljana važno prometno središče in križišče ter tečejo preko naših prog mogočni izvozni kontingenti; eksportne številke napram sosednim državam zavzemajo odlično mesto v našem eksportu.

Slovenija ima krepko razvito in dobro fundirano industrijo, ki ni samo prvoredne ekonomske važnosti za preskrbo naših potreb v domači zemlji, marveč je tudi v položaju izvažati v mnogih važnih strokah velike kontingente svoje produkcije v inozemstvo. Notorično dejstvo je, da ima industrija, trgovina in obrt v Ljubljani svoje dobre, stare tradicije. Industrija, trgovina in obrt v Sloveniji slovi po svoji dobri organizaciji, po svoji solidnosti in po svoji delazmožnosti.

Iz kupčijske in industrijske podjetnosti in delavnosti, iz živahnega blagovnega prometa v Sloveniji sledi nujno številnost in intenzivnost denarnih, valutnih in kreditnih poslov. Tako je iznašal po ugotovitvi ljubljanske podružnice Narodne banke v preteklem letu samo pri denarnih zavodih v Ljubljani promet z devizami in valutami več milijard dinarjev.

V opisanem položaju trpi težko škodo gospodarstvo v Sloveniji, ker morajo vsled obstoječe devizne neredbe naši denarni posli in naša gotovina iz Slovenije na borzo drugod. Iz sedanje situacije nam more pomagati samo popolna, lastna borza v Ljubljani, ki bi koncentrirala denarni promet Slovenije.

Borza kot posredovalni organ ima ne samo pri efekti, ampak tudi pri ostalih predmetih nalogo omejiti kolikor možno izmenjavanje učinkovite gotovine. Z vsemi mogočimi sredstvi se v borznem prometu pospešuje kliring in drugi surrogati gotovine.

Spricho razvitosti naše trgovine, jakosti naše industrije in živahnosti naše obrti, spricho krepkosti naših denarnih zavodov v Sloveniji je dana nujna gospodarska potreba, da se ustanovi v Ljubljani, kot ekonomskem in prometnem središču Slovenije, samostojna popolna borza. Z ustanovitvijo popolne borze v Ljubljani dobi naša sistematično razvita in solidno fundirana gospodarska organizacija stoprav svoj pravilni zaključek.

Poklicani faktorji so na utemeljeno prošnjo slovenskih gospodarskih krogov za dovoljenje ustanovitve popolne borze v Ljubljani, uvidevajoč legitimnost in stvarno upravičenost te zahteve, že izdali dovoljenje za borzo z roko in vrednostnimi papirji ter za usta-

Dr. Fran Windischer:

Ob 40-letnici slovenskega pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani.*

Velecenjeni zborovalci!

Oglašam se k besedi, da izrečem našemu pevskeemu društvu »Slavec« ob njegovem ponosnem in pomembnem jubileju v imenu organiziranega slovenskega trgovstva prisrčne in iskrene čestitke ter da ga zagotovim naših odkritosrčnih simpatij. Moglo bi se vprašati, zakaj se ob današnjem Vašem pevskeem prazniku oglašam kot zastopnik Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani k besedi? Gospoda, tehten vzrok je za to podan v dvojnem pogledu. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« je splošna stanovska organizacija, združba trgovcev in trgovskih nastavljenecv, katera si je stavila ob ustanovitvi za cilj: združiti slovensko trgovstvo v čvrsto organizacijo, vzgajati slovenski trgovski naraščaj, truditi se za povzdigo slovenske trgovine ter za osamosvojo slovenske trgovine. Trgovska organizacija slovenska je mlada, kakor so sploh še mlade naše stanovske in strokovne organizacije. Ko je pevske društvo »Slavec« v letih 1897—1900 že 15 let delovalo ter moglo že s ponosom gledati na praktične uspehe svojega dela, je stoprav pričevala lastna organizacija slovenskega trgovstva v Ljubljani. Značilno je za združevalno in budilno silo naše slovenske pesmi, da je začela stanovska organizacija naše slovenske trgovine v Ljubljani v Slovenskem trgovskem pevskem društvu »Merkur«. Trgovsko pevske društvo »Merkur« je začetek in zibelka splošne slovenske trgovske organizacije v Ljubljani ter predhodnik strokovne slovenske trgovske organizacije, ki jo predstavlja izza l. 1900 Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani.

* Priobčujemo tople besede, ki jih je izrekel predsednik Slov. trg. društva »Merkur« g. dr. F. Windischer pri proslavi 40 letnega jubileja »Slavca«, ki je kot prvi zanesel svoje pobudno delo tudi med trgovstvo in obrtništvo in njega naraščaj.

Davčne in taksne prijave.

Po tarifni postavki 231. zakona o taksah in pristojbinah je kolkovati vsako davčno ali taksno prijavo s kolkom za 5 Din.

To zakonsko določbo so imeli v Srbiji že prej ter je sedaj razširjena na celo kraljevino. Po členu 78. srbskega zakona o neposrednih davkih ima vsak davčni zavezanec predložiti vsako tretje leto skupno davčno prijavo za vse davke, in sicer na predpisani tiskovini, na kateri je že vtisnjen kolek.

Pri nas so razmere seveda precej

novitev borznega raziščišča, med tem ko do danes kljub mnogoštevilnih vlog, osebnih intervencij ter predstavk vseh prizadetih krogov in gospodarskih korporacij še ni bilo mogoče izposlovati s strani finančnega ministra koncesijo za popolno borzo, upravičeno tudi za poslovanje z devizami in valutami. Tako bi prišla ljubljanska borza šele do potrebne in zaželenje veljave.

Danes so pripravljala dela za borzo v Ljubljani toliko napredovala, da izvzemši nepredvidene ovire prične borzo v dovoljenem obsegu poslovati koncem maja.

Prepričani smo in upamo, da bodo merodajni faktorji spricho navedenih dejstev po otvoritvi borze v Ljubljani

Gospoda moja! Je pa še druga točka naše medsebojne dotike, katera mi daje povod, da se kot predsednik Slovenskega trgovskega društva »Merkur« javljam s svojimi čestitkami ob Vašem lepem jubileju. Ko ste pričeli s svojim premišljenim in potrebnim delom pred štiridesetimi leti, je bil položaj v naši Sloveniji v narodnem pogledu docela drugačen nego danes. Slovenski živelj se je stoprav začel dobro vzbujati k zavednemu narodnemu življenju. Tiste čase je dobila Ljubljana zopet svojega slovenskega župana in je prišla do veljave slovenska večina v deželni upravi kranjski. Narodna zavednost je še dremala in treba je bilo na vseh krajih živih in resnih budnikov. Vi ste začeli zbirati v svoje pevske kolo delavski in obrtni stan ter trgovski in obrtniški podmladek in ste s tem zanesli narodno probujo v one sloje, kateri so bili tedaj v močni duševni in gospodarski odvisnosti od nacijsionalno tujega življa, v katerem so bili vajeni videti gospoda in gospodarja. Tako ste Vi tudi v trgovskem in obrtnem naraščaju opravljali prvotno in temeljno probudno in vzgojevalno delo ter pripravljali tla za stanovsko organizacijo našega trgovstva in obrtništva, katera je prišla celo desetletje pozneje.

Iz teh razlogov mislim, da sem se upravičeno oglašil na Vašem važnem slavlju, da Vam izrečem naše pozdrave in čestitke. Naj mi bo dovoljeno izraziti danes tudi še naše iskreno zadovoljstvo in veselje, da je naš »Slavec« po štiridesetih letih živega dela čvrst in mlad ter podjeten za novo delo na pevskeem in kulturnem polju. Končam, gospoda, in pravim: Idite dalje od uspeha do uspeha! Nadaljujte, kar ste pričeli v Ljubljani v trajni zvestobi do svojega naroda. (Živahno odobranje.)

Predsednik »Slavca« g. I. Dražil se je govorniku prisrčno zahvalil za ljubljanske čestitke in iskrene pozdrave.

drugačne. Vsako leto je vlagati napoved za dohodnino in za rentnino, pravtako tudi, vsaj na deželi, za davek od hišne najemščine, in sicer za vsako hišo posebej (ne pa za vse hiše in davke skupno, kakor v Srbiji). Vsako drugo leto je vlagati v Ljubljani in v nekaterih drugih večjih krajih napovedi za isti davek od hiš in pa izjave za občno pridobnino, tudi za vsako obrt posebej.

Prečani bodo s to takso, vsaj dokler se ne sklene novi skupni zakon o neposrednih davkih, torej mnogo bolj obteženi, kakor davčni zavezanci v Srbiji.

v omejenem obsegu izpremenili svoje odklonjevalno stališče ter dali že svoj čas zagotovljeno, nujno potrebno dovoljenje za trgovanje z devizami in valutami, kajti edino popolna borza v Ljubljani bode imela življenjske predpogoje za racionalno in uspešno delo.

Borza v Ljubljani s popolno uredbo bode imela na razpolago po svoji legi in po svojih dobrih prometnih napravah izvrstne zveze z inozemstvom. Pripravila nas bo spricho bližine Trsta v nujno potrebno tesnejšo zvezo z zapadom ter bo omogočevala našo orientacijo na zapad.

Gospodarsko-politična potreba prvega reda je, da se poglobi in utrdijo naši poslovni stiki z zapadom. Po-

Taksa sama je zakonitim potom uvedena, toda nje upravičenost sama na sebi zelo dvomljive vrednosti. Če me zakon sili, da moram kako reč v svrhu predpisa davka, to je izključno samo iz javnih ozirov, v interesu države, napovedati, zakaj naj bi plačal od te napovedi še takso? In če napovedi nočem vložiti? Pri osebnih davkih me zadenejo potem kontumačne posledice, lahko tudi kazenske. Pri hišni razredarini in davku od hišne najemščine moram plačati kazen ali pa vsaj globo zaradi nereda. In to vse tudi takrat, če napoved vložim, pa je nočem kolkovati.

Takso je plačati tudi od malenkostnih prijav, tudi tam, kjer utegne biti davek ali pa taksa, ki se ima predpisati, ali ki se plača, manjša od 5 Din.

Ta taksa je za naše razmere neutemeljena, ker se pobira za dejanja, ki so po zakonu v svrhu odmere drugih državnih davkov in davščin potrebna. Ravno tako je neumestno tudi to, da zakon pojma »davčna in taksna prijava« natančneje ne precizira; tudi pravilnik ne pravi o tem ničesar.

Po našem naziranju je smatrati kot »davčne in taksne prijave« kvečjemu vse one prijave, na podlagi katerih se ima predpisati ali plačati kak davek ali kaka taksa, ako je nima oni, ki vložijo prijavo, plačati sam kot neposredni davčni obvezanec.

Kolku 5 Din bi bile torej podvržene napovedi o hišni najemščini, izjave za odmero občne pridobnine, napovedi za odmero posebne pridobnine od podjetij, ki so zavezane javnemu polaganju računov, napovedi za rentnino in za dohodnino, prijave o zgradbi nove hiše in slične vloge.

Četrletni izkaz o odpremi davka na poslovni promet po našem mnenju ni davčna prijava, ker vsebuje samo četrletni zaključek knjige opravljenega prometa. Zahteva se vendar tudi zanj kolek 5 Din ter je kolkovati torej tudi ta izkaz.

Kolka proste so pa vse one prijave, ki se vlagajo v svrhu pravilne obdačbe drugih oseb ali s katerimi se odpremlja davek, ki ga odpremljevalec ni bil dolžan sam plačati, temveč ga je kot mandat države samo odtegnil od prejemkov drugih davčnih zavezancev.

V prvo vrsto spadajo n. pr. hišni in stanovaški izkazi, ki jih je vlagati vsako jesen na davčna oblastva, naznanila o izplačanih službenih prejemkih ali pa o izstopu iz službe, ker gre tu za pravilno obdačbo drugih oseb in je službodajalec dolžan dati te podatke takorekoč v svrhu kontrole. — V drugo vrsto spadajo n. pr. izkazi o odpremljeni rentnini in invalidskem davku od obresti hranilnih vlog, izkazi o odpremljenem tantijemnem davku ali pa morebitni izkazi o dohodnini, odtegnjeni iz službenih

polna borza v Ljubljani je ekonomska potreba in važen predpogoj, da preneha obstoječ dominanten vpliv budimpeštanskih in dunajskih finančnih krogov na naše denarstvo. Germano-avstrijski in madžarski vpliv na gibanje našega denarnega trga je sedaj odločno prevelik in prevelika je odvisnost naše poročilne službe od Dunaja in Pešte. Obstoječo odvisnost od Dunaja in Pešte je treba zlomiti in zagotoviti živahne trajne stike z zapadnimi državami v finančnem pogledu. Geografska lega usposoblja Ljubljano za točno posrednico s priateljiskim zapadom, vsled česar narokajo in velevajo popolno borzo v Ljubljani ne samo lokalni, ampak splošni državnogospodarski interesi.

prejemkov. — Vse te vloge so torej kolk proste.

Davčna oblastva so bila obveščena — če smo prav poučeni — glede davčnih prijav za enkrat v ravno tem smislu. Kakor hitro bodo izšle o tem kake posebne določbe, jih bomo priobčili tudi v našem listu.

Londonsko gospodarsko poročilo.

V finančnem letu 1923/24 ima angleško gospodarstvo lep pribitek: 48 milijonov funtov je dohodkov več kakor pa 789 milijonov funtov visoki izdatki. Vsi gospodarski krogi bi se ob tem razveseljevali dejstvu oddahnili, če bi ne bilo večnega strahu pred kolebanjem valute in pred štrajki. Prometni štrajk so z obojestransko popustljivostjo srečno končali, prav tako bombažev štrajk v Lancashire, pozneje tudi rudarski in ladjedelniški štrajk. Že samo ti štirje štrajki tekom par tednov nam pravijo, kakšna huda rana na gospodarskem telesu Anglije je štrajk. Saj so baš te panoge najbolj važne. Čeprav neposredna škoda večkrat ni velika, vendar ustvarijo čut negotovosti.

Eksporit premoga je v prvih letošnih mesecih nekoliko nazadoval, poživila se je pa železna in jeklena industrija. To je bila posledica naraščajočega francoskega franka. Kontinentalna konkurenca je morala računati z višjim funtom, iz istega vzroka, in zato ni mogla na angleški trg. Angleški konsument pa že itak angleško blago rajši dražje plača kakor drugo. Volnena industrija je bila v zadnjih mesecih izredno zaposlena, ker je Japonska časno odpravila uvozno carino na volnene izdelke; in sicer zato, da si je zagotovila hitrejše nadomestilo za zgubo, povzročeno po potresu. Nekatere tovarne so delale noč in dan. Sicer so koncem marca Japonci prejšnjo carino spet vpeljali, a kljub temu imajo nekatere tovarne dosti dela še za več mesecev naprej.

Število brezposelnih je bilo koncem marca 1.063.500, za 222.123 manj kakor v začetku leta in za 56.500 manj kakor koncem februarja.

Zanimivo je, da je dobila angleška tvrdka Dorman, Long i. dr. naročilo za zgradbo enega največjih mostov na svetu in sicer čez pristanišče v velikem avstralskem mestu Sydney. Stroške za zgradbo mosta so preračunili na 5.750.000 funtov, od kojih pridejo na omenjeno tvrdko štirje milijoni. Porabili bodo 40.000 ton jekla. Po mostu bodo šli štirje železniški tiri, vozna cesta, cesta za pešce in posebna cesta za avtomobile.

—rst:

Ureditev poravnalnega postopanja.

Kakor znano, je imela ureditev poravnalnega postopanja pri nas svojo usodo. Poskusi iz l. 1859. in 1862. (zakoni od 18. maja 1859, 15. junija 1859 in 17. dec. 1862) se niso obnesli ter v konkurzni red iz l. 1868. niso bili povzeti. Šele vojna doba nam je prinesla po cesarski naredbi z dne 10. dec. 1914, drž. zak. 237, res moderen, enotno izveden poravnan red, katerega parlament ni mogel pokvariti, ker mu ni prišel v roke. Ta poravnan red je bil ob prevratu s sklepom Narodne vlade za Slovenijo od 31. okt. 1918, Ur. l. št. 1 iz l. 1918, z drugimi zakoni vred obdržan v veljavi. Ta poravnan red pa je bil za vzorec tudi zakonodaj Hrvatske in Slavonije, čijih ban je na podlagi pooblastilnega zakona od 28. aprila 1916 objavil ga obvezno, z raznimi spremembami, s svojo naredbo od 1. sept. 1916, br. 17.500. Z zakonom o proračunskih dvanajstinah za meseca januar in februar 1922 z dne 31. dec. 1921, Služ. Nov. št. 294, Urad. list št. 4 iz leta 1922, je bila ta banska naredba razširjena na celo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, torej tudi na območje ljubljanskega višjega deželnega sodišča, tako da nam je po dolgem čakanju vojna in povojna doba v razdobju osem let prinesla kar

dva poravnalna reda. V tem hrvatskem, sedaj tudi pri nas edino veljavnem poravnalnem redu pa slove 2. odst. § 19. v točnem prevodu tako-le:

»Isto velja za predznamb, pridobljene v tem roku po §§ 88., črki b) in c), in 92. gruntovnega reda.«

Predvsem, kakšnega pomena je ta neskladnost objave v Službenih Novinah in v Uradnem listu z izvirnikom?

Izven dvoma je, da ta 2. odstavek v naši, širši objavi nima veljave in moči zakona. Niti zakon o napominjanih dvanajstinah, niti kateri drugi zakon besedila hrvatskega poravnalnega reda kakorsibodi ni spremenil, niti je ministrstvo pravde kjerkoli bilo pooblaščen, da kaj na tem poravnalnem redu spremeni. Ni pa pritrđiti mnenju, češ, da pri nas ne velja ne 2. odstavek § 19. hrvatskega poravnalnega reda, ne 2. odstavek naše objave: prvi ne, ker dejanski ni objavljen, kar je potrebno za veljavnost in obvezno moč vsakega zakona; drugi ne, ker je sicer objavljen, toda se ne strinja s hrvatskim izvirnikom, kateri edini je bil razširjen na ozemlju cele kraljevine, a sprememba ni bila izvedena niti potom zakona niti po zakonitem pooblastilu ministrstva. Pravilno bo pač to, da je s to našo širšo objavo objavljen tudi hrvatski izvirnik, ki je ožjega obsega in v naši širši objavi zapodan, in da le, kar je v naši objavi preko obsega izvirnika, nima zakonite moči. To bo tem bolj pravilno, ker v bistvu, t. j. glede pravnega učinka, časa ustanovitve in potrebe opravičbe obravnava hrvatski gruntovni zakon in naš občni zemljiškoknjižni zakon predznamb enako, a kaže primerjava obeh razlike med njima le glede vrst predznamb v pogledu na njih formalni temelj.

Oglejmo si sedaj vsebino pravega, hrvatskega izvirnika, pri čemer je uvaževati, da hrvatski gruntovni zakon ni razširjen niti sploh ne, niti ne morda s premetnim 2. odstavkom poravnalnega reda na ozemlje našega pravnega območja, ter torej na našem ozemlju predznamb, katerih naš zemljiškoknjižni zakon ne dopušča, niso morda sedaj dovoljene radi tega, ker je hrvatski poravnan red razširjen na celo kraljevino.

Izvirni odstavek 2. § 19. poravnalnega reda našteva predznamb §§ 88, b) in c), ter 92. hrvatskega gruntovnega reda, in le glede teh vrst predznamb hoče ta odstavek, da velja.

§ 88 b) navaja primere, da se predznamb zastavne pravice naslanja na zadolžnice o dospelih terjatvah, z dastavkom, da mora biti odpoved terjatve posvedočena pismeno, ako je dospelost zavisna od odpovedi; § 88 c) pa primere, da se naslanja predznamb na kontovne izvlečke iz trgovskih in obrtniških knjig o dospelih terjatvah, kakor so te knjige navedene v § 126. hrvatskega gradjanskega postopka, ako je izvleček opremljen z zakonito predpisanim potrdilom, da se zлага s knjigami in da so knjige vodene kakor treba, in ako dokazna moč teh knjig še ni ugasnila; § 92. pa govori o predznambah na podstavi sodnih sodb, s katerimi se stvarna pravica ali določeni znesek terjatve dosoja ali kaka vknjižena pravica odreka ali izreka za ugaslo, pa sodbe še niso pravokrepne.

Predznamb v smislu § 88 b) in c) hrvatskega gruntovnega zakona mi ne poznamo in po našem zemljiškoknjižnem zakonu naravnost niso dopustne. To pa zato ne, ker so gole listine, ki posvedočujejo samo terjatev, ne vsebujejo pa tudi pravnega naslova za zastavno pravico za to terjatev, kar je potrebno, po izrecni določbi § 36. našega zemljiškoknjižnega zakona, tudi za predznamb zastavne pravice. To slednje določilo je v naš zemljiškoknjižni zakon uvedeno na novo, a to namenoma, da se preprečijo v bodoče vknjižbe ali predznamb na podlagi same posvedočitve terjatve, dočim stoji hrvatski gruntovni zakon, kakor kažeta baš navedeni točki b) in c) § 88., še na starejšem, pri nas že odpravljenem stališču. Te vrste predznamb, priznanih v hrvatskem gruntovnem pravu, a nemožnih po našem pravu, odpa-dejo torej za nas in o njih ni dalje kaj

razmotrivati, tako da je to določilo 2. odstavek § 19. poravnalnega reda za nas brez predmeta in pomena.

Predznamb v smislu § 92. hrvatskega gruntovnega zakona imamo pa tudi mi, toda izven eksekucije predznamb zastavne pravice na podstavi še ne pravomočnih sodb pri nas niso možne, a to iz razloga, ker sodbe nimajo potrebnega zasebnega naslova za zastavno pravico, temveč imajo v sebi samo naslov za sodno zastavno pravico, katero pa je možno doseči samo eksekutivnim potom, z izvršbo v zavarovanje in po predpisih izvršilnega reda o izvršbi v zavarovanje. Potemtakem pa velja za te vrste predznamb, ker so pridobljene izvršilnim potom, itak že 1. odstavek večkrat pozvanega § 19.; 2. odstavek tega paragrafa torej glede te vrste predznamb ne pove nič novega, marveč je v tej točki le odvisno ponavljanje splošnega določila 1. stavka tega paragrafa.

Zaključek naših razmotrivanj je torej nastopni: Odstavek 2. § 19. banske naredbe z dne 1. sept. 1916, št. 17.500, v objavi v Službenih Novinah in Uradnem listu nima zakonite obvezne moči, kolikor presega izvirnik; v izvirnem obsegu pa ta odstavek za nas nima pomena. Ostane torej pri pravilu: Pri nas velja za predznamb zastavne pravice to in samo to, kar velja za vknjižbe zastavne pravice. Povsem slično vknjižbam zastavne pravice velja torej izjemno določilo 1. stavka § 19. o izgubi veljavnosti za primer potrditve poravnave po poravnalnem sodniku samo za one predznamb zastavne pravice, ki so bile pridobljene v kritičnem času zadnjih dveh mesecev potom izvršbe (eksekucije) v zavarovanje. (Konec sledi.)

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 223.
Plačilo tudi na obroke!

Trgovina.

Dodelitev skladiščnih prostorov na Delti in Brajdici. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse importere in eksporterje, ki reflektirajo na skladiščne prostore na Delti in Brajdici, da vložijo kolkovano prošnjo za dodelitev prostora direktno na ministrstvo saobračaja z navedbo vseh podatkov o obstoju in poslovnem obsegu tvrdke ter izmeri prostora, ki ga želijo vzeti za svoje skladišče v najem. Ker je v kratkem pričakovati, da se uredi vprašanje železniških tarif in paroplovnih zvez za promet preko Sušaka, je v interesu slovenske izvozne in uvozne trgovine, da se zasužura našemu prometu odgovarjajoči delež v domači luki. Dosedaj pa je bila vložena iz Slovenije samo ena prošnja.

Gibanje trgovine v javnih skladiščih v Trstu. V javnih skladiščih (Magazini Generali) v Trstu je bil trgovski promet tudi tekom meseca marca zelo živahen. Uvozilo se je 379.978 kvintalov, a izvozilo se je 345.398 kvintalov, tedaj znaša celokupni promet 725.376 kvintalov. Povprečno dnevni promet bi tedaj znašal 23.399 kvintalov. Blago je bilo večinoma sledeče: sladkor, stroji, lito železo, moka, papir, lepenka, celuloza, suho sadje, magnezit, razne kovine, poper, kava, bombaž, začimbe, tkanine, predivo, gumi, mast, les, olje, mineralno olje, riž, oljnata semena, tobak, porcelan, steklo, vino in razno drugo blago.

Kramarski sejem v Zagorju ob Savi. Oddaja prostorov v najem se bo vršila v nedeljo, dne 11. maja t. l.

Največji konkurz v Budimpešti. V Budimpešti je napovedala konkurz največja bančna tvrdka Emil Weiss in sin. Celokupna škoda tega konkurza znaša 510 milijonov madžarskih kron in je to brezdvomno največji konkurz, ki je bil sedaj prijavljen v Budimpešti.

Otvoritev konzulata v Bratislavi. Te dni se je otvoril konzulat naše države v Bratislavi. Za konzula je imenovan g. G. Belič.

Pasivnost švicarske trgovske bilance za leto 1923 znaša 482 milijonov švicarskih frankov, ter je znatno večja nego v letu 1922.

Denarstvo.

Filijalka Državne hipotekarne banke v Sarajevu. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo otvoritev filijalka Državne hipotekarne banke v Sarajevu.

Razstava denarja. V Kijevu se je nedavno otvorila prva sovjetska razstava papirnatega denarja, ki se je izdal v prvih šestih letih po revoluciji. Razstavljeno je nad 3000 raznih novčanic.

Izrebanje inozemskih posojil v Rumuniji. Rumunska brzojavna agencija javlja: Finančno ministrstvo bo tekom tega meseca izrebal v svrhu amortizacije vrednostne papirje rumunskih zunanjih posojil.

Davki in takse.

Imenovanje v cenilno komisijo. Delegat ministra financ je imenoval v cenilno komisijo za cenilno okraj Murska Sobotica za člane: Matija Kočar, posestnik, Skakovci št. 22, Jožef Horvat, vulgo Režonjev, posestnik in solastnik mlina, Turnišče št. 159, Josip Gregorc, davčni oficijal v Murski Soboti; za namestnike: Štefan Kovačič, posestnik, Mlajinci št. 2, Štefan Bakan, posestnik, Nedelica 103, Janez Ružič, davčni upravitelj v Murski Soboti.

Davčno okr. oblastvo v Krškem, razglša, da je odmera davka na poslovni promet za leto 1923 izvršena. Davčni zavezanci se opozore, da se jim posebni plačilni nalogi ne bodo vročili, da pa lahko v odmerni izkaz vpogledajo pri pristojnem davčnem uradu, odnosno v občinah izven sedeža davčnega urada, pri občinskem uradu v času od 5. maja do 19. maja 1924. Vsak davkoplačevalec ima pravico vpogledati le njegovo davčno dolžnost zadevajoče podatke, za druge davkoplačevalce pa le, če se izkaže s koleka prostim pooblastilom v davčnih zadevah. Proti predpisu davka na poslovni promet imajo pravico do pritožbe le oni davčni zavezanci, katerih promet v letu 1922 ni presegal 15.000 Din in oni davkoplačevalci, ki so za leto 1923 vložili predpisano prijavo v smislu pravilnika k členu 10 zakona o davku na poslovni promet. Uradni list štev. 47 iz leta 1922. Kdor prijave ni vložil, nima pravico pritožbe. Eventuelne pritožbe proti predpisu, kolkovane s kolekom po 20 Din, je vložiti v 15 dneh po preteku roka za vpogled, tedaj najkasneje dne 3. junija 1924.

Carina.

Razpis o izpremembi člena 1. pravilnika o carinskih posrednikih. Na predlog generalne direkcije carin in na podstavi člena 273 a carinskega zakona je odredil gospod minister za finance z odločbo: Ukinja se drugi odstavek točke 2. člena 1. pravilnika o carinskih posrednikih z njegovim dodatkom v razpisu C br. 1843 z dne 12. januarja 1923, ki se glasi: »Ako je dovršil domačo najmanj trirazredno državno trgovsko akademijo ali privatno, ki ji je priznana pravica javnosti, ali trgovsko akademijo v inozemstvu, ki je po naši državi priznana za istovrstno z našimi trirazrednimi državnimi akademijami, ali ako je dovršil gimnazijo ali realko ali abiturientski tečaj kot reden dijak na naših trgovskih akademijah ter posloval vsaj dve leti v carinski službi ali kot pomočnik carinskega posrednika.«

Ocarinjanje borovih železniških pragov. Gospod minister za finance je odredil z odločbo C br. 18.227 z dne 11. aprila t. l. na podstavi člena 7. zakona o izvozu in izvoznih carinah: Borovi železniški pragi, obtesani ali pooblani, ki nimajo dimenzij, omenjenih v točki 1. razpisa št. 10.130 z dne 3. marca t. l., s tolerancijo 2 do 3 cm več ali manj, se morajo ocarinjati po točki 2. tar post. 19. izvozne tarife. S tem se izpreminja predzadnji odstavek razpisa C br. 10.130 ex 1924. Potemtakem se pobira izvozna carina po razpisu C br. 10.130/1924 v naturi (25% od količine, odrejene za izvoz) na borove železniške prage, obtesane ali pooblane, teh-le dimenzij: a) od 240 cm zaporedoma do 270 cm dolžine, 26 cm širine in 15 cm višine; b) od 150 cm zaporedoma do 230 cm dolžine, 20 cm širine in 14 cm višine, s tolerancijo 2 do 3 cm več ali manj; vsi ostali borovi železniški pragi, obtesani ali pooblani, kakor tudi ves ostali borov gradbeni les pa se ocarinjajo po tar. post. 19., točki 2. izvozne tarife. — Za hrastove železniške prage veljajo še nadalje odredbe razpisa C br. 10.130 z dne 10. marca t. l.

Izvoz in uvoz.

Izvoz našega vina v Čehoslovaško. — Kakor poročajo beograjski listi, je Čehoslovaški generalni konzul v Beogradu posetil ministra trgovine in industrije g. dr. Hinka Krizmana, kateremu je sporočil, da je češkoslovaška vlada dovolila uvoz našega vina v Čehoslovaško brez kompenzacij. V ministru trgovine in industrije se bo ustanovil kontingent in način uvoza, kateri je potreben z ozirom na pogodbe, katere ima Čehoslovaška z drugimi državami. Registrirano vino bi bilo podvrženo minimalni carinski tarifi. Za to akcijo se je posebno zavzel češkoslovaški poslanik v Beogradu, minister g. Jan Seba.

Izvoz hrastovih pragov iz Romunije. Izvoz hrastovih pragov iz Romunije je svoboden. Carinska taksa znaša 275 lejev za kubični meter.

Izvoz vina na Francoskem. Izvoz vina iz Francije je znašal v letu 1923 celokupno 1.500.927 hl v celokupni vrednosti frankov 606.900.000. — Od tega je bilo 1.273.051 hl v sodih in 85.019 hl v steklenicah, 143.247 hl je bilo šampanjca in 101.610 hl likerskega vina.

Promet.

Nova telefonska zveza z Dunajem. Za nekaj dni bo izgotovljena nova direktna telefonska zveza z Dunajem. Linija se bo oddala takoj v promet.

Telefonski promet Sušak-Reka. Ministrstvo pošt in telegrafov je vpostavilo telefonski promet med Sušakom in Reko. Taksa za enoto razgovora znaša 20 zlatih santimov.

Osnovanje novih parobrodskih linij. — Kakor poročajo iz Beograda, se nekatere naše parobrodne družbe pripravljajo, da ustanovijo parobrodsko linijo na Sredozemskem morju, s čimer bi omogočile uvoz naših produktov v posamezne kraje, kjer se po takih produktih še povprašuje. Minister saobračaja bo dovolil tem društvom gotove podpore, da bi se na ta način naše pomorstvo uspešneje razvijalo.

Nove poštne znamke. Kakor piše beograjski list »Vremec«, prispe te dni iz Anglije prva partija naročenih novih znamk. Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se nove znamke takoj puste v promet.

Cenejša nemška tranzitna tarifa za čehoslovaški les. Kakor poročajo »Narodni Listi«, bo v doglednem času uvedla Nemčija nižje tranzitne tarife za les, ki se izvažajo iz Čehoslovaške za zapadne države in prevoz po morju.

Razno.

Gospodarski krogi in volitve v Narodno skupščino. V številki 51. smo na uvodnem mestu govorili o možnosti razpusta Narodne skupščine povdarjali, da čakajo novo skupščino velike in težke maloge pretežno gospodarskega značaja, za izvršitev katerih bo treba ljudi, ki so za tako delo usposobljeni po svoji preteklosti, po svojem poklicu, po svojih sposobnostih itd. Gospodarski krogi morajo zato ob novih volitvah odločno zahtevati, da se upošteva njih upravičeno stališče in da se bo kandidiralo osebe, ki bodo v stanu z uspehom zastopati gospodarske interese. Posledice nedelavnosti Narodne skupščine, ki je dosedaj napravila bore malo pozitivnega gospodarskega dela, čutimo na svoji lastni koži dnevno vsepovsod. Isto ugotavlja tudi oficijelno borzno poročilo, objavljeno v zagrebškem »Lloyd« z dne 2. t. m., ki vsebuje sledeči prehod: »O prometu na Zboru (zagrebškem velesejmu) ne moremo reči še ničesar povojnega. Nahajamo na stotine stanov, ki niso napravili še nobenega zaključka, zato so nekateri proizvodi našli dobro prodajo in dosegli prilične cene. Glavna zapreka je denar in dejstvo, da producenti ne dovoljujejo kreditov. — Nedelavnost političnih strank in parlamenta je ubila voljo za gospodarsko delovanje. Prepustitev gospodarskih interesov in stremiljenj v državi izključno inicijativi poslovnih ljudi, od katerih se z druge strani zahtevajo največje žrtve, povzroča vedno večje ogorčenje in ubija vsako ambicijo. Nove volitve v Narodno skupščino nam bodo nudile priliko, da popravimo to, kar smo doslej zamudili. Zato bo treba, da stopimo o pravem času

na plan in da stavimo naše zahteve. Dovolj je bilo politike, dovolj strankarstva, čas je, da začnemo misliti na resno gospodarsko delo, za to pa je treba, da pošljemo v skupščino ljudi, ki bodo kos temu delu.

Za zaščito domače podjetnosti. Da bi se omogočil čim uspešnejši razvoj naše domače industrije in obrti, kakor tudi čim živahnejše sodelovanje naših obrtnikov in industrijalcev pri dobavah za državo, oblasti in sreze, je izdal ministrstvo trg. in ind. te dni naredbo, na podlagi katere je jemati pri dobavah v prvi vrsti v poštev ponudbe obrtniških zadrug, potem domačih obrtnikov, industrijalcev in trgovcev, tako da se bo te ponudbe, ako vsebujejo domače proizvode, pri sicer enakih pogojih vzelo v prvi vrsti v poštev, tudi ako so cene večje, največ 5 do 10%, od najnižje ponudbe s strani od inozemskih oferentov po uračunani carini in transportov. Istočasno se bo pri razpisanju licitacij pazilo na to, da se omogoči udeležba na licitacijah tudi manjših industrijalcev in obrtnikov. V inozemstvu se smejo naročiti samo one količine posameznih predmetov, ki se v naši kraljevini v določenem roku ne morejo izdelati.

Beograjski trgovski akademiki v Bratislavi. Pretekli petek popoldne je prispele v Bratislavo s posebnim vlakom večje število beograjskih trgovskih akademikov, da si ogledajo ondota industrijska podjetja in pristaniške naprave. Akademiki se čez dva dni vrnejo preko Budimpešte nazaj v Beograd.

Jugoslavija priznala Grško republiko. Naša vlada je sporočila grški vladi, da je priznala Grško republiko.

Čehoslovaški interes za naš tobak. — Naša uprava monopolov tobaka vodi pogajanja z industrijskimi krogi v Čehoslovaški za odkup večje množine našega tobaka. Prva partija tobaka v iznosu 200 tisoč kg je Čehi popolnoma zadovoljila in ti so se odločili, da bodo tudi v bodoče nabavljali tobak v Jugoslaviji.

Izlet iz Amerike v Jugoslavijo. Cunard Linija je organizirala izlet za Jugoslovane, ki se bo vršil s parobrodom Aquitanijom, ki zapusti Ameriko 7. maja t. l. Gospod Vuković od Cunard Linije, ki je dobro znan med newyorškimi Jugoslovani, bo vodil osebno izletnike od Sherbourga z železnice pa do domovine in bo posredoval tako za potne liste, kakor tudi za prevoz prtljage itd.

Delovni čas za rudarje na Nemškem. Vprašanje delovnega časa v porensko-vestfalskih rudnikih se je končnoveljavno rešilo. Delovni čas traja pri delavcih pod zemljo splošno 8 ur, v rovinah pa, v katerih vlada toplota nad 28 stopinj C, samo 7 do 7 in pol ur. Za delavce na površju velja 9-urno delo in tedenski delovni čas znaša skupaj 56 ur. Novi red stopi v veljavo s 1. junijem t. l.

Vračanje ruskih beguncev v domovino. Tekom meseca marca je odpotovalo v Rusijo s potnimi listi ministrstva notranjih zadev okoli 1000 ruskih beguncev. Tekom leta 1923 je odpotovalo iz naše države v Rusijo nad 5000 beguncev.

Posetnikom severnega Primorja. Kdor namerava posetiti naše severno Primorje, naj se obrne prej na »Klub Kraljevica« v Zagrebu (Produljeni Pejačevićev trg br. 23 a), kjer dobi brezplačno vse potrebne informacije.

Priseljevanje v Argentinijo. Radi novega zakona v Združenih državah, ki zelo omejuje priseljevanje v Združene države, je število priseljencev v Argentinijo narastlo. V teku prvih štirih mesecev leta 1924. se je priselilo v Argentinijo trikrat toliko ljudi, kakor v istem času lanskega leta. Največ priseljencev je iz Nemčije, Češkoslovaške in Poljske.

Otvoritev šole za politične znanosti v Rimu. Italijanska vlada je izdala dekret, na podlagi katerega se na rimski univerzi osnuje visoka šola za politične znanosti. Šola bi se imela otvoriti že 1. oktobra t. l. Po programu šole se zdi, da bi morala biti enaka znani visoki šoli za politične znanosti v Parizu.

Stavka odvetnikov v Vicenzi. Dne 2. t. m. so stopili v stavko vsi odvetniki vicentinskega okrožja, radi česar se niso vršile razprave na civilnem in kazenskem sodišču. Sprejeta je bila resolucija, ki ugotavlja veliko pomanjkanje sodnikov in v kateri se zahteva od ministra pravde, da takoj odpomore temu položaju. V nasprotnem slučaju, da se bo ta stavka odvetnikov nadaljevala.

Razstava lanenih proizvodov v Pragi. — Centrala industrijskih korporacij kraljevine SHS je prejela od generalnega konzulata v Pragi poročilo, da bo Udruženje za laneno industrijo v Pragi priredilo v maju razstavo lanenih proizvodov kakor tudi strojev, ki se tičejo te industrije.

Inozemska propaganda Rusije. Opozicija v ruski komunistični stranki je poslala centralnemu vodstvu pritožbo proti inozemski propagandi sovjetske vlade, ki je samo v Nemčiji stala 2.5 milijonov zlatih rubljev. Ta svota je tvorila fond ruske komunistične stranke, ki se je potrošil le v ta namen.

O žveplu. Kakor vse druge rude, tako se tudi žveplo koplje v rudnikih v najtoplejših krajih naše zemlje. V zemlji se nahaja žveplo ločeno v večjih ali manjših količinah. Italija je zelo bogata na žveplo in ima velike rudnike v Siciliji, Kataniji itd. To žveplo se v tovarnah s posebnimi pripravami zmelje, prečišči in zveža, tako da postane droban prah, sposoben za uporabo. Ako se to žveplo še enkrat prečišči, postane še drobnejše in finejše. Odtod ime »enkrat«, ali »dvakrat rafinirano«. Najfinejši, skoraj nečuten prah se pa doseže s tem, da se to dvakrat prečiščeno žveplo med vejanjem z naglim prahom zraka potisne naprej, tako da se dvignejo le najfinejši in raztenčni drobci. Tako pripravljeno žveplo se imenuje dvakrat rafinirano in ventilirano. V žveplu, katero je samo enkrat prečiščeno, ostane še vedno drugih zmesi in velika množina drobnih, komaj čutljivih kroglic, ki kmalu odpadejo s trte in ga je treba zato veliko več potrositi, kakor n. pr. dvakrat rafiniranega. Ako je žveplo dvakrat rafinirano in ventilirano, je sicer po množini dražje, ali po kvaliteti mnogo cenejše, ker ventilirano žveplo obstoja iz drobnih kristalnih drobcov, kateri se ob žveplanju takorekoč zapirajo v list. Ker ni okroglo, ne odpade tako lahko s trt, se ga uporabi veliko manj, bolje učinkuje in je vsled tega cenejše od onega, ki misli vinogradnik, da ga je po ceni kupil.

Hmelj.

I. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zalec, SHS, dne 1. maja 1924. Rez hmelja se je letos izvrševalo pri ne najugodnejšem vremenu. Hmeljska korenika je dobro prezimila in ima že precej pogankov. Sedaj se postavljajo hmeljarji droge ter napevajo in napeljujejo žice v žičnih nasadih. Gnojenje se je izvrševalo deloma že jeseni, deloma se izvršuje sedaj. Letos se izvanredno vporablja velika množina umetnih gnojil. V zgodaj obrezanih nasadih se vidi že pol metra dolgi poganki. Zjutranja temperatura znaša povprečno le 5° R. — Društveno vodstvo.

Trgovec,
ki hoče nuditi svojim odjemalcem le prvovršno blago, prodaja
»META« rženo sladno kavo!

Tržna poročila.

Lesni trg (2. t. m.). Povpraševanje inozemstva po jugoslovanskem lesu je še vedno znatno, dasi nekoliko pojemava. Italijanom so naše cene zelo visoke. Anglija kupuje hrastovo blago. Tudi Nemčija nastopa kot kupec. Cene notirajo postavno postaja v Sloveniji: hrastove hlode I. 1500 do 2000, II. 800 do 1000, za furnirje 3000 do 4000, hrastove deske neobrobline 3000 do 3500, obrobline 5300 do 5500, bukove klade I. 300 do 400, jesenove deske (m³) 1500 do 1700, drva za kurjavo, mešana, vagon 2800 do 3000, bukovo oglje, vagon 9000 do 12.000 Din. — V Italiji notirajo postavno Postojna za m³: jelove deske, od 20 do 60 mm, od 17 cm dalje I. in II. 246 lir, III. 182 lir, hrastovi tavolami, neobrobline 755 lir, bukovi tavolami, neobrobline 445 lir, jasenovi tavolami, neobrobline 605 lir.

Južno sadje na tržaškem trgu. Prodaja južnega sadja v zadnjem času nekoliko pojemlje, čemur je pač v prvi vr-

sti krivo to, da se nagiblje doba za to sadje h koncu. Cene lešnikovim jedrcem so v zadnjem času padle. Lešniki z bližnjega vzhoda stanejo okoli 930 lir. Kerassond pa okoli 950 lir. Celi lešniki z bližnjega vzhoda se precej iščejo, ponujanje cene od 500 do 510 lir. — Mandeljni so si v zadnjih dneh zopet opomogli in so notirali zadnji teden: Bari prva vrsta 1080 do 1100 lir, izbrani mandeljni Bari 1200 lir. — Prodaja sultanin stoji tukaj pod povprečnimi cenami v domovini. Lastniki tega blaga iz Smirne in Kandije izjavljajo, da jim je po tukajšnjih cenah nemogoče obnoviti dobavo. Povprašuje se najbolj po boljši in slabši kakovosti, medtem ko ni nikakega zanimanja za srednjedobro blago. Elemo, Smirna, Extrissima Vourla v vrečah po 25 kg se plačuje po 350—360 lir. — Zaloge predelanih fig kakovosti Smirna-Hordas so zelo neznatne. Nekoliko se jih je prodalo po 125—130 lir, cif Trst. Doba fig za jed se lahko smatra za zaključeno.

Tržne cene za pšenico na Dunaju (v dinarjih, 30. aprila). Madžarska pšenica 374.55—383, rumunska 369.72—379.2, banaška 400.53, rž domača 368, madžarska 351.85, oves (madžarski) 329.15, koruza rumunska 282.22, koruza (bolgarska) 289—290, slive 1362—1418 otrobi 249.70, domača moka za peko 646 Din.

Celjski trg (1. t. m.) Govedina: v mesnicah I. 25, II. 23, na trgu I. 24, II. 22. Teletina: I. 30, II. 25. Svinjina: prašičje meso: I. 35, II. 30, slanina I. 36 do 38, II. 34, mast ameriška 32, domača 39, prekajeno meso I. 45, II. 40. Mleko 3.50 do 4, surovo maslo 60, čajno 88, jajce 1.25. Pijače: vino staro 12 do 15, novo 9 do 12, pivo 8, žganje 30. Kruh: beli 7, črni 6. Mlevski izdelki: moka »00« 6.50, »0« 5.80, »2« 5.50, »4« 4.50, koruzna moka 3.50, ajdova 6.30 (na drobno po 20 par več). Žito: pšenica 350, rž 320, ječmen 340, oves 325. Fižol: 600 do 700, grah 1800. Špecerijsko blago: kava Portoriko 68, Santos 48, Rio 40, sladkor v kristalu 20, v kockah 22, riž I. 11, II. 6.50 do 10, namizno olje 30, bučno 36, testenine I. 18, II. 12 do 14, mlamo 17 do 20. Krma: seno 50 do 87.50, slama 50. Zelenjava: 1 kg italijanske glavnote solate 20, krožnik drobne 2 do 2.50, 1 kg ohrovt 4, karfiola 12, zavitek špargljev 10, komad kolerabe 2.50, krompir 1.25 do 1.50.

Tržne cene za meso v Mariboru. (1. maja 1924.) 1 kg govejega mesa I. Din 25—27, II. 22—24, III. 19—21, 1 kg jehizka svežega 23, teletine I. 26—30, II. 19—24, jeter 24, pljuč 15. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 27.50—35, 1 kg pljuč 12.50—15, jeter 15—17, slanina sveže 30—35, papricirane 40—46, prekajene 40—50, masti 37.50—39, prekajenega mesa 40—47, šunke 50—58. Drobniča: 1 kg koštrunovega mesa Din 17.50—20, 1 komad kozliča Din 50—125. Klobase: 1 kg krakovskih klobas Din 50, 1 kg hrenovk Din 35, 1 kg kranjskih Din 50 do 51.

Sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu v Mariboru 2. maja 1924 se je pripeljal 460 svinj, 3 koze in 3 kozliča, cene so bile sledeče: Mladi prašiči: 5—6 tednov stari, komad 120—225 Din; 7—9 tednov stari 250—410 Din; 3—4 mesece stari 600—700 Din; 5—7 mesecev stari 850 do 900 Din; 8—10 mesecev 1050—1150 dinarjev; 1 leto stari 1425—1625 Din; 1 kg žive teže 17.50—18.75; 1 kg mrtve teže 21.25—26.25; koze komad 300 do 350 Din; kozlič, komad 62.50—90 Din.

Cene za kože na mariborskem trgu. (1. maja 1924.) 1 komad konjske kože Din 150—225, 1 kg goveje kože Din 17.50—20, telečje 30—32.50, svinjske 12.50, 1 kg gornjeja usnja Din 120, 1 kg podplatov Din 80—125.

Perutnina na mariborskem trgu. (1. maja 1924.) 1 piščanec majhen Din 35, večji 38.50, 1 kokoš 55—85, 1 raca 50 do 62.50, 1 gos 100, 1 puran 100—120, 1 domač zajec majhen 45, večji 50.

Špecerijsko blago na trgu v Mariboru. (1. maja 1924.) 1 kg kave I. Din 70—75, II. 40—60, pražene I. 70—100, pražene II. 48—50, 1 kg paprike 100, 1 kg testenin 12—20, 1 kg sladkorja v prahu 23, v kristalu 20, v kockah 22, 1 kg riža 13—15, 1 liter namiznega olja 30, 1 liter bučnega olja Din 34—38.

Žito na trgu v Mariboru. 1 kg pšenice 3.50 Din, 1 kg rži 3.25, 1 kg ječmena 3, 1 kg ovsa 3, 1 kg koruze 3, 1 kg prosa 3.50, 1 kg ajde 3, 1 kg fižola 5 do 7, 1 kg graha 14, 1 kg leče 14 do 24 Din.

Iz naših organizacij.

GREMIJ TRGOVCEV LJUBLJANA.

(Dolje.)

Pojasnilne dolžnosti po § 269 zakona o osebnih davkih.

Pri trgovski in obrtniški zbornici je gremij vložil svoječasno obširno spomenico glede pojasnilne dolžnosti železnice po § 269 zakona o osebnih davkih. V tej vlogi smo zbornici poročali o neopravičenosti davčnih oblasti, ki se poslužujejo podatkov pri železnici in pri carinarnici (slednja je glasom odredbe finančnega ministra to opustila). Ta praksa je v tem pogledu popolnoma protipostavna, in smo zbornico opozorili, da ima pač davčna oblast črpati take podatke samo v slučaju, kjer se ji zdi, da se hoče kak davkoplačevalec odtegniti svoji davčni dolžnosti, ne pa da davčna oblast vrše generalno poizvedovanje s posebnim uradnikom na kolodvorih, to se pravi da izpisujejo vse došle in odposlane količine blaga posameznega trgovca. Temu postopanju finančne uprave smo ugovarjali tudi iz stališča zaupanja do trgovskega stanu, ki ga mora imeti finančna uprava in nikakor ne gre, da ista na račun posameznika stavi v slabo luč celo trgovstvo ker se s takim postopanjem ubija ugled in zaupanje naših pridobitnih krogov na račun tujih sumljivih elementov. Povojne razmere so se toliko spremenile, da lahko z gotovostjo računamo, da bi se ne našel kak trgovec ali obrtnik, ki bi svoj dohodek v toliko zatajil, da bi bila potrebna taka revizija na poslovnih knjigah in kolodvorih. Davčna administracija ima itak vsak dan pri enem ali drugem trgovcu vpogled v knjigo ter se je to poslovanje že tako razširilo, da se lahko trdi, da ni imela v 50 letih toliko vpogledov kakor v prejšnjem letu. Nimamo nič proti temu poslovanju vpogleda v poslovne knjige, ali nekaj zaupanja pa lahko zahtevamo od finančne uprave. Prepričani smo, da je ni v celi državi tako vzorne uprave, kjer bi se davkoplačevalci tako neusmiljeno zalezovali kot pri nas v Sloveniji, ter da vzbuja to med trgovskimi krogi veliko razburjenje, je jasno. Vse to smo navedli iz tega vzroka, da si bo finančna uprava na jasnem o tem poslovanju in na kakšen način se poslužujejo različni inozemski trgovci carinske olajšave na račun našega solidnega trgovstva in da pri plačevanju davkov in drugih pristojbin trpi edino naš trgovec in obrtnik.

Zakon o pobijanju draginje.

Kakor se je že gori omenilo, se je gremij že enkrat odločno uprl proti izvajanju zakona o pobijanju draginje. V januarju se je moralo akcijo zoper ta zakon ponoviti, ker je vlada nameravala zopet na originalen način rešiti uradniško vprašanje s tem, da bi na podlagi posebnih zakonov izvajala vso strogost novega zakona. Ta akcija je vzbudila občen odpor v vseh gospodarskih krogih, pa tudi v uradnikih samih, ker uradništvo prav dobro ve, da naše tr-

govstvo simpatizira z upravičenimi zahtevami državnih uradnikov. Protest smo poslali ministrstvu financ, ministrstvu trgovine in industrije ter za socialno politiko, kjer smo odločno protestirali in konstatirali, da je vsa dosedanja praksa pobijanja draginje ne samo v naši državi, marveč tudi drugje zadostno dokazala, da se s predpisi in policijskimi odredbami ne da ublažiti niti draginje niti doseči znižanja cen, marveč da se s tem more ovirati normalni trgovski promet in ustvarjati nevarnost razrednih in osebnih nasprotstev, toda brez pozitivnega uspeha za konzumente. Konkurenca je postala v sedanjem času tako občutna, da si lahko vsak svobodno izbira, kje kupi, in poleg tega imamo v centrih Slovenije organizirana konzumna društva in raznovrstne zadrage z velikimi davčnimi ugodnostmi, kjer imajo možnost svobodne izbire brez trgovskega posredovanja. Saj ima trgovec na tem interes, da so cene blagu nižje, ker mu le nizke cene omogočajo večji in ugodnejši obrat. Navedli smo konkretne slučaje in zaključili z ugotovitvijo, da je policijsko nadziranje trgovstva kakor tudi sodnijsko preganjanje ostalo brezuspešno, ter svarili resno proti tem ukrepom, ki bi zanesli v itak že zelo težaven poslovni položaj novo vznemirjenje brez potrebe in brez efektivne koristi konzumenta.

Železniške tarife itd.

Na generalno direkcijo državnih železnic in Ministrstvo saobračaja Beograd ter ravnateljstvo državnih železnic je poslal gremij, spomenico glede železniških tarif, kjer smo opozorili imenovana oblastva na težkoče režima, ki globoko posega v naše gospodarske razmere. Prosili smo nadalje, da se ločeni način računanja odpravi. V primer in pojasnilo sedanjega režima navajamo nekaj primerov: Za 10 tonski vagon suhe lesovine, ki se prepelje iz Medvoda v Zalog, se mora plačati tovornina od Ljubljane za 13 km 380 Din, za 9 km, iz Ljubljane v Zalog, pa 320 Din, torej skupno 700 Din, medtem ko bi se pri enotnih stavkih plačalo za to razdaljo, ki znaša 22 km, samo 470 Din, odnosno bi se za 700 Din, ki jih moramo plačati sedaj, prepeljalo blago ne 22, marveč 50 km, to je še enkrat tako daleč. — Drugi primer: Za 1 vagon piva iz Šiške v Zalog, kjer znaša razdalja državnega od glavnega kolodvora v Ljubljani samo 600 m, se plača tovornina 780 Din in za nadaljnjih 9 km iz Ljubljane v Zalog pa zopet 780 Din, torej skupno 1560 Din, medtem ko bi se pri enotnem stavku za 10 km plačalo samo 780 Din, torej polovico manj. Za 1560 Din bi se na enotni progi prepeljalo blago 30 km daleč, torej trikrat tako daleč, kakor znaša od Šiške do Zaloga. — Isto je v Prekmurju, na Hrvaškem in Štajerskem. — Prosili smo, da se ta režim odpravi, ker nočemo, da spravimo vso našo industrijo in celo gospodarstvo v kritičen položaj. Od ministrstva saobračaja smo dobili 23. febr. t. l. odgovor, da bodo naše težnje upoštevali, kakor bodo diktirali državni interesi.

Potni listi.

Na trgovsko in obrtniško zbornico je gremij poslal spomenico, v kateri se naproša zbornico, da se pri ministrstvu za notranje zadeve zavzame za to, da se predpisi glede izdajanja potnih listov omilijo. Zahtevali smo, da se česu primerno odpravijo vsakokratni vizumi ter naj se doseže veljavnost potnih listov za dobo enega leta brez vsakokratnih in naknadnih zglaševanj pri policijskih oblastih ter končno znižanje pristojbine ter odpravo potrdila o vplačanih davkih, ker ima vsak trgovec, akoravno ni zadostil v polni meri vsem zahtevam davčnega urada, vendar še toliko vrednosti, katere jamčijo napram erarju za njegovo plačilno zmožnost. (Dolje prih.)

Književnost.

Nova številka »Bankarstva«. Izšla je nova številka »Bankarstva« za mesec maj s sledečo vsebino: uvodnik iz peresa dr. M. M. Stojadinovića, ministra finansija o Našem novčanom opticaju; Lj. St. Kosier: Velike institucije jugoslovenskog bankarstva; dr. Gustav Gregorin: Denarno-tehnična stran vprašanja zvišanja vrednosti dinarja; ing. Konstantin Čutuković: Naš ustav i privreda; ing. Velimir Stiani: Zagrebački Zbor, njegovi radovi i ciljevi; Nikola Stanarević: Velik i mali; Drago Potočnik: Svetovna konjunktura in trgovina v letu 1923; dr. Mirko Kus-Nikolajev: Kapitalizem i socijalno-ekonomski problemi; Lj. St. K.: Šestdeset godina Société Générale u Parizu; K. Milan M. Stojadinović: (sa portretom); St. France Š. Sverljuga: (sa portretom); komunički itd.

Državna borza dela v Mariboru. Pri tej borzi dela je bilo od 27. aprila do 3. maja t. l. pripravljenih prostih mest 466; dela je iskalo 524 oseb, posredovanj pa se je izvršilo 378 in odpotovalo jih je 67. Od 1. januarja t. l. do 3. t. m. je pa bilo 2791 pripravljenih mest, dela je iskalo 3937, posredovanj se je pa izvršilo 1433 in odpotovalo jih je 951. — Dela je iskalo 53 hlapcev in dekel, 10 viničarjev, 1 lovec, 5 ekonomov, 3 šoferji, 5 drvarjev, 20 rudarjev, 2 vrtnarja, 1 kamnosek, 13 podkovskih in orodnih kovačev, 1 kotlar, 2 železolivarja, 3 železostugarji, 1 žičar, 17 strojnih ključavničarjev, 9 mehanikov, 1 urar, 1 plehtar, 1 sodar, 3 usnarji, 6 sedlarjev, 1 tapetnik, 20 krojačev in šivilj, 1 strojevezilka, 14 čevljarjev, 1 klobučar, 1 brivec, 1 knjigovez, 7 mlinarjev, 11 pekovi, 6 mesarjev, 12 natakarijev in natakari, 4 hotelske sobarice, 1 kuhar za kavo, 15 zidarjev, 2 slikarja, 1 inštalater za plin in vodovode, 17 tesarjev, 7 strojnikov, 9 slug, 4 knjigovodje, 18 trgovskih

pomočnikov in pomočnic, 134 tov. in pomožnih delavcev in delavk, 2 šoferja, 6 hišnikov in hišnic, 24 pisarn. moči in kontoristk, 16 vzgojiteljic, 1 bolniška strežnica, 86 kuharic, služkinj, sobaric, varušek itd., 3 gospodinje. — Delo pa je bilo na razpolago: 50 hlapcev in deklam, 2 gospodinjam, 8 orožnikom, 1 bolniški strežnici v Niš, 1 blagajničarki v restavraciji, 5 prvovrstnim kuharicam za hotel, 3 kuharicam za hotel za močnate jedi, 2 varuškam, 1 ženski za streči gostom v kopališču, 4 natakaričam za kopališče, 60 služkinjam, 30 kuharicam, 1 jamskemu penjaču, 2 vrtnarjema, 1 steklarju, 10 kamnosekom, 1 livarskemu delovodju, 1 kovotlačitelju, 3 izdelovalcem godal, 2 kolarjema, 1 lesnemu strugarju, 5 izdelovalcem glavnikov, 1 pozlataškemu mojstru, 1 žagarju, 3 plehtarjem, 2 usnarjem, 1 barvarju za platno, 2 tapetnikoma, 2 krojačema, 1 pivovarilcu, 1 kuharju za kavo, 1 delavcu za kuhanje mila in 25 vajencem.

Dobava, prodaja.

Nabava stoječih in ročnih blagaja. — Direkcija pošta i telegrafa v Ljubljani razpisuje na podlagi ministrstva pošta i telegrafa v Beogradu, št. 27.288 o 17. IV. 1924, ofertalno licitacijo za dobavo 15 stojećih blagajin št. 0 in 10 ročnih blagajin na dan 16. junija 1924. Licitacija se vrši ob 11 uri v sobi št. 41. v I. nadstropju, Sv. Jakoba trg št. 2. — Pogoji so na vpogled pri ekonomnem odseku (soba št. 41) podpisane direkcije. — Drazitelji morajo položiti 5% (ozir. inozemci 10%) kavicjo pri Pomožnem uradu Direkcije pošta i telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Oddaja izdelovanja mornarskih oblek. Pri odeljenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 20. maja t. l. ofertalna licitacija glede izdelovanja 3000 belih mornarskih oblek iz blaga, ki ga da odeljenje za mornarico.

Prodaja lesa. Direkcija šum v Sarajevu bo prodala dne 20. maja t. l. na javni dražbi okoli 25.000 m³ iglastega lesa na panju.

Dobava bombaža in krp za čiščenje. Pri odeljenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 23. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg bombaža za čiščenje in 3000 kg krp za čiščenje.

Dobava specialnih nožev za rezanje tobaka itd. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 23. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih specialnih nožev za rezanje tobaka itd.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava pločevine. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za dan 22. maja 1924 za dobavo 6000 kg pocinkane železne pločevine 2000×1000×0,65 mm.

Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasproti velesojma) vsak delovni dan od 10. do 12. ure.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za redbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Najboljša kolesa
„PUCH“
po ugodnih cenah
priporoča

IGN. VOK
Ljubljana
Novo mesto

JUGOEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Eksport LJUBLJANA Import
Vegova ulica 8

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga
mlina „UNION“ Osijek

TRGOVINA

s specerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom,
deležnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

Sodove kupim

večjo množino, nove ali rabljene, velikost od 100—700 kg
in sicer iz črne in pocinkane pločevine.

Najnižje ponudbe in množino sporočiti

Franc Majdič-u, trgovcu v Kranju.

Trgovci oglašajte v „Trgovskem listu“!

Ivan Jelačin

Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mletih dišav in
rudninske vode

Točua in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Trgovina s hišnimi potrebščinami,
emajlirano, pločevinasto in ulito
posodo, porcelanasto, kameni-
nasto in stekleno rabo.

Na debelo! Na drobno!

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA ULICA 13
Telefon št. 552

se priporoča

za naročila vseh in njeno stroko
spadajočih del.

Lastna knjigovoznica